٧٥ نچی. ١٣٢٤ سنه. ١٦ ذو الحجه پنجشنبه. ١٩٠٧ سنه. ١٨ غینوار. № 75

گازیته‌نڭ بهاسی:
برسنه‌اوچون (٤) صوم، آلتی آی
اوچون (٢) صوم، اوچ آی
اوچون (١) صومدر.

اداره‌سی پچن بازارنده (سرای)
مسافرخانه‌سنده ١ نچی نومرده‌در.
محررینی هرکون کوندز ساعت
(١١) ده اداره‌ده کورمك ممکندر.
محرر وناشر: احمدهادی مقصودی.
سرکاتب ومدیر: علی‌اصغر کمال‌الدینی.

یولدز

ГАЗЕТА
„Юлдузъ"
Цѣна 3 руб. на годъ.
Редакція и Контора:
Казань, номера «Сарай» № 1.
АДРЕСЪ:
Казань, редакція „ЮЛДУЗЪ"
Russie, Kazan, redaction
„Juldvz",
Плата за объявленія:
(25) и (15) коп.

تکراری موجب اولمایان مقاله‌لر ممنونیت ایله قبول ایدلورلر. درج ایدلمه‌ین مقاله‌لر حقنده جواب ویرلمز واشتکا قبول ایدلمز.

برنسخه‌سی (٥) تیینلر. هفته‌ده اوچ مرتبه چغاچق ادبی، فنی، معاشی وسیاسی جریدهٔ ترکیه‌در. اون نسخه‌سی (٣٠) تیینلر.

١٩٠٦ سنه **صباح کتبخانه‌سی** ١ نچی اوکتابرده آچلدی
قزانده پچان بازارنده „بلغار" نومرلری یورطنده
یاکی اثر «**اوّلگی گاصودارستوینی دوما**»
غ. دوما اعضالرندن صاحب زاده مقصودفنڭ ترتیب قیلدغی ٣٢ بیتدن عبارت گوزل
براثردر. بهاسی ٨ تین پوچطه حقیله ١٠ تییندر.

مفصل اسامی کتب، هرکمگه بلا بدل بیاریلور.
تیلیگرام وخط ایچون آدرس: Казань, книгоиздательство „Сабахъ"

سنهٔ تأسیس ١٩٠١ **معارف کتبخانه‌سی** کتابچیلرغه بیوك اکرام!
برنچی صنف بالالرینه حرف تانغاچده‌اوقوتر اوچون بیك فائده‌لی هم بیك جیگل عباره‌ایله
یازلمش یاڭا کتاب باصلوب چقدی. **ترکی اوقو** بهاسی ١٥ تین پوچطه ایله ٢٠ تین
ترکی صرفی احمدجان خلفه اثری . . . . . „ ١٥ „ „ ١٨ „
مسائل الحساب قاسم بیکعولف اثری . . . . . „ ٢٠ „ „ ٢٥ „
جعرافیاء عمومی عبید الله مخدوم فیضی اثری . . „ ٢٠ „ „ ٢٥ „

اوچ صومغه قدر پوچطه مارکه‌سی مقبوللر. زاداتکه‌سز زاکازلر، کوندرلمس.
آدرس: Казань, Т-ва „Камалютдиновъ и К-о"

تش طبیبی
گ. م. کوپپ **Г. М. КОППЪ**
گاستیننو دوراسکی اورامده تاولوفسکی یورطنده
آورولرنی قبول ایتمکده‌در.

اعتذار.

شهرمزده تورلی امراض کوبلگی سببلی مداوات‌ایله مشغول اولدیغمدن اوزغان عید اضحی ایله تبریك اوچون اخوان مسلمین واحبامی صله قیلا آلمادم عفو بیورسونلر:

دوکتور میرزا اسکندر قتلوغبایف

نظاملر حاضرلیلر.

تیلیگراملردن آڭلاشلادرکه وزیرلر هر تورلی نزاعلی مسئله‌لر اوچون دومانڭ جیبلووینی کوتمیچی نظاملر حاضرلی باشلادیلر.

بونڭ اوچون تورلی وزارت‌دیوانلرینڭ چلینلرندن مرکب مشترك کامیسیه‌ومشاوره مجلسلری ده‌یاصالمشدر. گازیته‌لرنڭ خبرینه قاراغانده دومانڭ کیڭاشینه (٢٠٠) قدر تورلی مسئله‌لر حقنده اولان نظام لائحه‌لرینی وزیرلر حاضرله‌ب قویاچقلردر. ایکنچی دوما طاراتلغان تقدیرده بو نظاملر موقت صورتده رسمیتکه چغاچقلردر.

داخلیه وزیری حریت شخصیه یعنی هرکمنڭ ذاتی حبس قیلنودن آزاد بولو خصوصنده، هم حریت مساکن یعنی هر کمنڭ یورطی‌ومحل اقامتی تنتو کبی اشلردن آزاد بولو خصوصنده هم محفوظیت مکاتیب یعنی هر کمنڭ خط ویازوسرلری تیکشرلودن صاقلانو خصوصنده نظام قاعده‌لری ترتیب قیلوب وزیرلر مجلسینه عرض قیلاچقدر.

ودخی پاسپورتلر حقنده‌ده نظامنامه حاضرله‌نمش بو نظامنامه بوینچه کشینڭ همان طورا طورغانییرنده پاسپورتی بولو لازم بولماياچقدر.

مگر بیك زور قالالرده‌غنه پاسپورت نظامی بر آز باشقه‌چه‌راق بولاچق ایمش.

اشچی خلقلرنڭ حالینی اصلاح قیلو اوچون‌ده قانونلر ترتیب قیلنمشدر.

بونلردن باشقه شهر وولایت اداره‌لری اوچون‌ده طابش اعتباری ایله صالناچق نالوکلر حقنده‌ده نظام‌لائحه‌لری حاضرله‌نمشدر.

بو مسئله‌لر حقنده اوّلگی دوماده‌ده کیڭاشلر باشلانمش ایدی.

ایکنچی دوماده شبهه‌سز بوخصوصلرده نظاملر حاضرله‌نه‌چك. شویله ایسه‌ده بیوروکراتیه هر خصوصده نظاملرنی آشغوب دوماغه قدر اوزی حاضرله‌ب قویمقچی بولوب کورینه‌در.

یاخشی نیت ایله فائده‌لی نظاملر اولسه بوڭا آفرین دیمکدن باشقه سوز یوقدر.

ریا ایله اشله‌نسه‌ده، اخلاص ایله اشله‌نسه‌ده، یاخشی عمللر ممدوحدر.

لکن بو آشغولرده هر کمگه آڭلاشلمی طورغان بر سر یوقمی؟

طوغری صایلاولر!

صایلاو دیگاچ‌ده اوقوچیلر دوماغه‌صایلاو دییوب گمان قیلاچغنده شبهه یوقدر.

لکن بومقاله‌ده دوما صایلاوندن دگل باشقه برصایلاودن بحث ایدله‌چکدر.

عید کونی جمعه‌سنده قزان مسجدلرینڭ هر برنده مفتی‌سلطانغه پیتربورغده کیڭاشچیلك قیلورغه برنیچه کشی صایلاب ییبه‌رمك اوچون هر محله‌دن ایکیشه‌ر کشی‌صایلاندی.

ملالر محله خلقینه مسئله‌نی عرض قیلدقدن صوڭره ایکیشر کشی‌صایلاولرینی اوتندیلر. کوبسی اوز محله‌سینڭ بایغورلرندن فلان وفلان کشی‌معقول‌بولماسمی؟ دییوب برنیچه بایلرنی آتاب کورسه‌تدیلر. محله خلقی‌نڭ آلداغیلرندن اون بیش یکرمی کشی بیك یاخشی معقول دییوب قچقرو ایله اش بتدی.

ایشته صایلاو!. بزنڭ گمانچه بوهیچ صایلاوتوگل، بلکه تعیین‌یاکه خلقنی اگراه. ملا ایکی کشینی آتاغاندن صوڭ اول کشیلر کیره‌کمی دییوب قچقرورغه کم باطرچیلق قیلسون؟ نیندی جاهل معناسز، فهمسز بر بایغورا اولسه‌ده، خلق آلدنده اول کیره‌کمی فلان بولسون دییوب قچقرورغه هیچ کمنڭ حیاسی ایرك بیرمیدر. بایغورلرنڭ کوبسی کورینه‌درکه اوزلرینڭ صلاحیتلرینی تیکشرمیچی عمومی اشلرگه قاتشودن اویالمایاچقلر. هر برسی پیتربورغه قدر کیته‌ر ایدی.

ایمدی زمانمز صایلاو زمانیدر. آفرون آفرون هر برلوازم ومأموریتلرگه صایلاو ایله تعیین قیلو نظاملری چغاچقدر. اهل اسلامنڭ دینی اشلری‌اوچون مامور ووکیللر تعیینی‌ده بوندن‌صوڭره خلقنڭ صایلاوی‌ایله اولاچقلردر.

بناً علیه ایمدی محله صایلاولرینی اصلاح قیلورغه وقت ییتمشدر.

مسجدلرده صایلاولرنی شارلر ایله یورتو مناسب بولماس. شویله ایسه‌ده صایلاولرنی کاغد ایله یاشرون روشده یورتو ممکندر.

اگرده صایلاو مسئله‌سی عرض قیلنوب بردرجه مذاکره قیلندقدن صوڭره موءذن صف بوینچه محله اهلینه کاغدلر طاراتسه، وهرصفقه برر کاراندا‌ش‌ده ویرسه، هر کم اوزینڭ صایلاسی کیلگان کشیسنی شول کاغدگه یازار ایدی. کاغد جیبوب آلندقدن صوڭره نمازدن‌صوڭ بر کامیسیه آنده یازلغان کشیلرنی صانار ایدی. کملرنڭ اسملری کوبره‌ك یازلغان اولسه، آنلر صایلانغانغه حساب قیلنورلر ایدی. بویله تدبیر ایدلدکده هیچ کمنڭ حیا واوپکه‌سینه اورن قالماس.

تمثیل خانه.

بایرامنڭ ایکنچی کوننده یعنی **١٣** نچی غینوارده شنبه کون کیچ یاڭا کلوب‌خانه‌سنده عیاض افندی اسحاقی‌نڭ (اوچ خاتون) اسملی تمثیلی اوینالمشدر.

بارغان کشیلرنڭ روایتینه نظراً تماشاغه مسلمانلر بیك کوب جییلمشلر. بر نیچه آق صاقال، صوڭغی رقص عملیاتینه قدر خالصانه تماشاده بولنمشلر.

دیدکلرنچه تمثیل بیك تأثیرلی وعبرتلی روشده تصویر قیلنمشدر. اوزینڭ اصل خاتونینی طاشلاب فاحشه قزلر عالمینه کرگان فاحش ایرلرنڭ حیاتی وبویله معیشتنڭ صوڭغی نتیجه‌سی‌نڭ ناچارلغی بیك گوزل کورسه‌تلمشدر.

تماشاچیلردن یغلاوچیلر کورنمشدر.

لکن بو سوزلر بارده تماشاده بولغان کشیلرنڭ سوزلری‌در.

ایمدی کیله‌لم تماشاغه بارماغان کشیلرنڭ سوزلرینه. بونلرنڭ بعضلری مذکور اوینی بیك یمانلاب سویلیلر.

گویا بو اوین‌ده شریعتدن کولو وار ایمش. چونکه اسلام دینی اوچ خاتون آلونی معقول دییوب ئه‌یته ایمش. بو اوینده ایسه اوچ خاتون ایله طورو هیچ معقول توگل. آخرده تورلی نزاع، فتنه وبلالرگه گرفتار بولنو احتمالی وار دییوب کورسه‌تلگان ایمش.

مینم خاطریمه کوره عیاض افندینڭ مذکور اثرنده شریعتکه خلاف سوزلر یوق کبی ایدی.

خلق نیچك بویله مطالعه قیلدی ایکان؟ :

هر نه ایسه شریعتکه افترا قیلو هیچ معقول توگلدر.

شریعت اسلامیه‌ده کوب خاتون آلو هیچ مدح قیلنمامشدر. عدللك قولندن کیلمسلك کشیلرگه ایکی خاتون آلو حرامدر. چونکه قرآنده سورهٔ نساده «اگرده عدللك قیلودن قورقسه‌گز برنی گنه آلگز» دییلمشدر. شول سوره‌ده ۱۲۸ نچی آیتده ینه «هیچ برگزنك خاتونلر آراسنده عدللك قیلورغه کوچگز یتمه‌س» دییلمشدر.

«قرآنده الله تعالی هیچ برگز خاتونلرگز آراسنده عدللك قیلا آلمازسز دیکان بولسه‌ده شاید مین عدللك قیلا آلورمن ئه‌لی» دییوب ضروری برسببسز ایکی‌اوچ یادورت خاتون آلمق بیك زور باطرچیلقدر.

بعض ضرورتلر اوچون ایکی خاتون آلورغه مجتهدلر رخصت طابمشلر ایسه‌ده، فحشلك اوچون خاتون جیو شریعتده ممدوح توگلدر. شریعتده ممدوح بولماغان بر اشنی اخلاق ومعیشت جهتلرندن ذم قیلوده احکام شرعیه‌گه مخالفت یوقدر. الله تعالی اهل اسلامنك یاشلرینه‌ده قارتلرینه‌ده اوزی انصاف ویرسون.

گورکو لیدڤال

اوزینك اشینی تفتیش قیلور اوچون تعیین قیلنغان کامیسیه‌گه بیرگان جوابنده گورکو، اوزینی اوستینه یوکله‌نگان عیبلردن قوتقارورغه بیك طرشادر:

«اگرده آچلرغه آشلق حاضرله‌و اشینی طورگلر یاصاب عالمکه زورغوغا چغاروب رسمی روشده بیرلگان بولسه، آشلقنك بهاسی بیك کوته‌رلو احتمالی وار ایدی. شونك اوچون بو اشنی بیك شاولامیچی غنه لیدڤال فیرماسینه طابشردم. بونك ایله خزینه‌گه برنیچه میلیون فائده کیتروب صوگندن افتخار قیلمق استه‌دم. بویله طاوش چغاچغینی سیزدم. لکن طاوش چققانچی برنیچه میلیون پود آشلقنی (۸۵) تییندن جییوب قالمق مقصود ایدی.

رسمی شهادتنامه‌لر بوینچه لیدڤالغه آڤانس طریقنچه کوب آقچه ویردم.

بویله اشلر داخلی وزارتده اوّلدن بیرلی قیلنمقده‌در.

لیدڤال ملکنده (۵۰۰) مك پود آشلق وارلغی حقنده بردرجه رسمی بولغان خبرلرگه اشانوب بوخصوصده آلداندم.

لکن هنوز خزینه‌نك آقچه‌سی تلف بولماياچغینه امینم» دی.

لیدڤال، آشلقنی وقتنده طابشروب اولگره آلماوی حقنده داخلیه وزارتینی عیبلیدر. اوّلده آلغان آقچه‌سی اوستینه وزارتنك عیبی سببلی ضرر ایتدم دییوب خزینه‌دن ینه آقچه صوریدر:

«بزنك عقد نامه‌مزده آشلق بهاسینی کوته‌رمس اوچون داخلیه وزارتی آشلق جییونی باشقه فیرمه‌لرگه طابشرماسقه وعده قیلمش ایدی.

حال‌بوکه مین جییا باشلاغاچده آشلق جییو میندن باشقه برنیچه فیرمه‌گه طابشرلدی. شول سببدن ایمدی آشلق بهاسی کوندن کوته‌رلمکده‌در» دی.

اسلام مطبوعاتی.

«وقت» گازیته سنده «نه‌لر بولور؟» سرلوحه‌سی ایله اوزون برمقاله درج ایدلمشدر. مذکور گازیته اوزغان ۱۹۰۵ نچی یلنی «خلقنك غلبه‌سی سنه‌سی» ۱۹۰۶ نچی یلنی «حکومتنك غلبه‌سی سنه‌سی» دییوب تسمیه قیلا واوشبو ۱۹۰۷ نچی یلنی «طنچلق باشلاو سنه‌سی» بولور دییوب گمان قیلادر.

«۱۹۰۵ نچی یل اچنده خلق آیاقلانوب، ۱۸ نچی فیڤرال، ٦ نچی آوغوست واون یدنچی اوکته برمانیفیستلرینی چغاررغه حکومتنی مجبور قیلدی. بتون خلقنك کینات قوزغالووینه آبدراب قالغان حکومت، خلقغه قارشی طورا آلمی باشلادی. آدوم صاین کیری چیگارگه مجبور بولدی. حکومت برله بوکوراشوده، اختلالده برنچی صفده اشچیلر فرقه‌سی بولسه‌ده اختلالنك اصل قوّتی اورطا صنف ایکانلگی ۱۹۰۵ یلنك آخرنده معلوم بولدی.

اختلالچیلرنك برقسمی اورطه صنفنك طلبلرینك ویریلوینه (دها طوغروسی وعده قیلنوینه غنه) رضا بولمادیلر، اختلالنك اصل قوتی اشچیلرده دیه‌رك جمهوریت اعلان قیلو اشلرینه قدر طوتوندیلر، قورال ایله عصیان بیله قیلدیلر. لکن بونلر خلق توگل، بلکه ریوالوتسیه‌نك برنجی صفنده‌غی براوچ کشیلر گنه ایدیلر. شول اسبلی بونلر جیگلدیلر، حکومت بره‌م بره‌م بونلرنی بتره باشلادی. اوشبو وقتدن باشلاب «حکومتنك غلبه‌سی» سنه‌سی بولغان ۱۹۰٦! نچی ییل باشلاندی.

دنیاده اڭ قوّتلی نرسه افکار عمومیه در. افکار عمومیه اڭ قوتلی حکومتلرنی بیله جیگار.

۱۹۰٦ نچی یلده افکار عمومیه بر قدر معتدل ایدی، لکن خلق باشنده یوروچیلر اعتدالدن چیقدیلر وحکومت ایله فقط اوزلری گنه کوره‌شه باشلادیلر. شول سببلی خلق بونلرغه نق یاردم قیلمادی خلق ایله خلق باشلقلری آیرلدیلر؛ اش بودرجه‌گه یتکاچ خلقنی جیکو حکومت ایچون بیك آغر بولمادی.

بوندن خلقده حریت فکری آز ایدی دیگان سوز آڭلاشلماسون.

حاضر خلقده حریت فکری کوندن کون نغراق طارالا. لکن معتدل بر روشده. حاضر خلق اوز طلبینی اولگی کبی هجوم ایله آلورغه طرشمای، بلکه آندن دخی اثرلیراك بولغان محاصره ایله.

شول سببلی ۱۹۰۷ نچی یلده‌ده حکومتکه خلق طرفندن هجوملر بولوردیه ایتوب بولمایدر. خلقنك بوندن صوڭ اوز پراواسنی آقرنلق یعنی محاصره ایله آلاچغی کوتیله‌در. اگراش بویله کیتسه ۱۹۰۷ سنه‌سی «طنچلق باشلاو» سنه‌سی اولاچقدر.» دیدر.

فکرمزه کوره «طنچلق باشلاوسنه‌سی» اورنینه بویلنی «اش باشلاوسنه‌سی» دییولسه دهامناسب اولسه‌کرك. اوزغان ایکی‌سنه اچنده حکومت ایله خلق دائم مجادله‌ده اولوب بوکون بریسی، ایکنچی کون دیگری غالب کیلدی. فقط نه خلق فائده‌سی اوچون ونه‌ده حکومت فائده‌سی اوچون هیچ براش اشله‌نمدی. دومه‌داغی اعضالر، نی‌قدر قاطی سویله‌دیلر، آڭا قاراب حکومت یومشامادی. حکومت نی‌قدر قاطیلقلر قیلوب قارادی، آڭا قاراب خلق طوقتامادی. حاضرده هرایکی طرفنك قوتلری معلوم بولدی.

خلقنك کوبره‌گی طلب قیلغان نرسه‌لرنی بیرمی قالوممکن توگللکینی حکومت آڭلادی. بوندن صوڭره هرایکی طرف بربرینی رعایه ایدرك مصالحه‌گه کیله چکاردر. وکیله‌چك دوماده‌ده انشاء الله‌چن چنلاب اشکه کریشه چکاردر شونلقدن بویل «اش باشلاوسنه‌سی» بولورغه لایقدر. «طنچلق سنه‌سی» کیله‌چك یلغه قالسه‌ده جائزدر، شول وقتده هرکم یال ایتار.

ملتنك وجدانی

۷۳ نچی نومردن قالغانی.

ایشته بوکوستر دیکم هرایکی سوزلرده یوسف افندی برفکرنی سویله‌رسویله مزاوفکری آڭانه کبی احوال موجوده ونه‌کبی مشاهدات القا ایتدیکینی کوستریبور.

فکرینی سویله دیکدن صوڭ برنچی نطقنده انگلیزلرك عادات قانونیه‌سینی، ایکنچی نطقنده ارمنیلرك احوال روحانیه‌سینی کوستریبور.

ایشته بوکبی "تجردسز واغناسز" دوشونه بیلمك لاتین قانلی یاڤروپاضیالیلرینه مخصوص برفضیلتدرکه، تحصیل سایه‌سنده بزم ملتده بیله انتشار ایتمگه باشلامه‌سی شایان ممنونیتدر.

بونطقلر یوسف افندینك تحیصل ایجابی‌سی گوزل اولدیغی کبی تربیهٔ فکریه سینك مکمل اولدیغینی غایت آچیق کوستریبور. بن تربیه فکریه ومنطق استقرائی مسئللرینه ترقیمز نقطهٔ نظرندن چوق اهمیت ویردیگمدن یوسف افندینك یاڤروپالی برعالم کبی دوشونه بیلمه سیندن طولایی جداتبریك ایدیورم.

فضیلتلرینی صایمقله قناعت ایدرسه‌م عفواولنماز برطرفکیرلك ایتمش اولورم. عالی مکتب مأذونلرینده ایك کوزه چارپان قصور، لسانسزلق قصوریدر. بونلرك اکثری یسی لسان ملیمزی بیلمه‌مك بلاسیله مبتلادرلر. بوعالی مکتبلیلر بتون تحصیللری روسیه‌ده اولانلری لسان ملیمزده یازمق اوقومق اقتدارینه‌لزومی قدر مالك دگلدرلر. لسان ملیمزنی بیلنلری ایسه روسچه مکمل بیلمیورلر. بوندن طولایی عالی تحصیلیلرمز ایکی‌یه بولنیور:

۱) روسچه مکمل بیلوب لسان ملیمزه وادبیات اسلامیه‌یه وقوفسزلر؛ ۲) ادبیات ملیه‌دن خبردار اولوب روسچه‌یی کافی مقدار بیلمه‌ینلر. بوایکی قسم، آراده‌غی مذکور فرقدن ناشی تمامابربرینی آڭلاشه میورلر.

ملتمزنك استقبالی اوچون بتون تحصیللرینی روسیه‌ده یاپمشلرك برآزلسان ملی اوگره‌نمه‌سی، عالی تحصیللرینی روسیه خارجنده کورنلرك روسچه اوگره‌نمه‌سی لازمدر.

بزروسیه اسلاملرینه، عالی مکتب مأذونلری آنجق روسچه وترکچه بلمك شرطیله رهبراوله بیله چکلردر.

بواوچنچی قسم نطقلر ایچنده مهملری: آلکیننك، آقچورینك غصپرینسکینك نطقلریدر.

شمدی درونتچی صنف خطیبلرك سوزلری حقنده بر فکر سویله‌مك ایجاب ایدر. حالبوکه بن بو قسم خطیبلرك هر برینك سوزینه تطبیق اولنه‌چق برعمومی اولچه‌و بولا میورم. بن بونلری تقسیم قیصه اولسون اوچون عموماً «هیچ تحصیلسز عقللیلر» دیه‌برنام آلتنه آلمق استه‌دم ایسه‌ده بونلر حقیقتده هیچ بربرینه بگزمز آدملردر. بونلرك اکثریسی فکر سیاسی جهتندن سابق اوچ قسمدن برینه داخل اوله بیلورلر. مثلا کبیرف افندی وار. بو طارتشوچیدر، ولی افندی‌ده، طارتشدره‌مز دییور.

هیچ بریرده تحصیل کورمه‌دکلری حالده، بوافندیلرك عمومی ایشلره اهمیت ویرمه‌لری، چغوب فکرلرینی آڭلاتمه‌یه جسارت ایتمه‌لری بڭا گوزل امیدلر ویریبور. بو بزه یقینده وطنمز اولان روسیه‌ده سیاسی حریتلر فعلا اجرا اولنمه‌یه باشلارسه، اهل وطن مملکت اداره‌سینه قارشمه‌یه باشلارسه. بزم ماتداشلرده سیاسته رغبت، عمومی ایشلره دقت باشقه ملتلردن آشاغی اولمه‌یه‌چغنی بیلدریبور. عامه‌نك سیاسته اهمیت ویرمه‌سی ایسه، انتخابات واکثریت اصولیله اداره اولنان مملکتلرده چوق اهمیتلی بر حالدر.

ضبط دفترینه دائر بومقاله‌می، بو دفتری قید وجمع ایدن موسی افندی وآنك خدمتی حقنده برقاچ کلمه سویله‌مه‌دن ختم ایده‌میورم.

اوّلا شایان تأسفدرکه، موسی افندیه ندوه‌ده کاتب ومستشارلق وظیفه‌سی تحمیل اولندیغندن کندیسی هیچ برمسئله حقنده سوز وفکر سویله‌مه‌مشدر.

ندوه‌ده وپتربورغده برقاچ صحبتمدن آڭلادیغم اوزره موسی افندی بیگییف، بنم بومقاله‌ده‌گی تقسیم تعبیرنچه برنچی قسم آدملردندر، یعنی آچیق بصیرتلی، یاش علمادندر. موسی افندی بوکبی علمانك ایك معلوماتلی، ایك اجتهادلی، ایك متوغللرندن بریدردیسه‌م، یالان اولماز ظن ایدرم. السنهٔ اسلامیه‌ده اوقومق یازمق اقتدارینه مع زیادة مالکدر. هله عربی‌یی برعرب عالمی کبی بیلیوردینلورسه، پك آز مبالغه ایدلمش اولور. موسی افندی بوکونده حقیقة برعالم اسلامی، بر مختص اسلامیت (Мусулманскій теологъ) اولمقله اکتفا ایتمه‌یه‌رك معلومات فنیه‌سینی آرتدرمق تحصیل منتظم نقطه‌سندن اولان اکسیکلکلرینی طولدرمق آرزوسیله‌سنینه، حالینه رغماً پایتخت دارالفنونی درسلرینه خصوصی صورتده‌دوام ایدییور، پتربورغ دارالفنونی کرسیلریندن ساچیلان ضیالری‌ده، کندیسنده موجود معلومات دینیه نورینه علاوه ایتمك استه‌یور. موسی افندی پك چوق اوقومه‌دن یورولمش آدملریمزه بر نمونه‌در.

صدرالدین مقصودی،

آخری وار

خارجی خبرلر.

مصر.

مصر قطعه‌سنده اسکندریه شهرینه طوقتاغان روسیه پاراخودینی بومبا ایله کوته‌رتوب هلاك قیلو نیتنده بولغان اوچ کشی طوتلوب حبسکه یابلدی.

بوکشیلرنك روس تبعه‌سندن بولولری گمان قیلنادر.

بوواقعه‌دن اسکندریه اهالیسی بیك قورقمشلر. تورلی اهالیدن مرکب جماعت روسیه کونسلخانه‌سی یانینه‌جییلوب ۋیۋیسکه سینی قوباروب طاشلامشلر. پاراخود اچینه‌کروب بومباچیلرنی ازله‌مشلر. لکن پالیسه بومباچیلرنی یاشرمشدر.

آفغانستان.

آفغانستان امیری حبیب الله‌خان حضرتلرینی هندستانده آنگلیه‌نك قائمقام کارولی لورد مینتون بیك الوغ تعظیم وسلطنت ایله (آگرا) شهرنده استقبال ایدوب احترام وتکریم قیلمشدر.

امیر حضرتلرینه کورسه‌تمك اوچون قوری عسکرینك‌ده دیگز عسکرینك‌ده اوین وتعلیماتینی کورسه‌تمشدر.

گازیته‌لرنك خبرینه قاراغانده آفغان دولتی ایله آنگلیه بیك دوستلانو فکرنده ایمش. چونکه آفغانیلرنك بارچه‌سی عسکر حکمنده قورال استعمال قیلا بله‌لر ایمش.

البته (٦) میلیونلق آفغانیلرنك ایکی یوزمکلك بورلردن آرتغراق‌همت کورسه‌تو احتماللری بعیدتوگلدر.

روس گازیته‌لری آنگلیه ایله آفغانستاننك دوستلانووینك آزیه پالیتیکه‌سینه تأثیری بولمی قالماس دییوب شبهه‌له‌نه‌لر.

فرانسیه.

فرانسیه‌ده دین علماسی حکومت نظرنده قدرواعتباردن توشرلدی.

دیندارلر فقطبرپارتیه وجمعیت‌کبی‌گنه اعتبار قیلنالر. بونك ثمره‌سی اوله‌رق (٥٥٠٠) قدر علوم دینیه شاگردلری عسکرلککه آلندیلر. اوّلده‌دین‌علماسی بولینه کرگان کشیلرنك هیچ برسی عسکرلککه آلنمیلر ایدی.

بوندن صوکره صوغش بولا قالسه، فرانسیه‌عسکری آراسنده‌پوپلرده ماناخلرده عسکرلك قیلوب صوغشده حاضربولورغه مجبور اولاچقلردر.

بلغاریه.

بلغاریه‌ده استودینتلر سوسیالیزم فکری بوینچه بیك چووالمقده‌درلر.

خلق جییوب میتنغلر یاصی باشلادقارندن اونیۋیرسیتیتلرینی حکومتلری ٦ آیغه‌یابمشدر. پرافیسرلری اورنلرندن چغارلمشدر.

صوفیه شهری صوغش وقتی نظامی ایله‌اداره قیلنورغه حاضرلك قیلنمقده‌در.

بلغاریه اهالیسی استودینتلرنك چووالولرندن راضی توگللر ایمش.

فرانسیه.

بوآراده یکشنبه کون کیبتلر بابوب اشدن طوقتاو خصوصنده پاریژده بیك کوب فتنه‌لر چقدی. پالیسه وعسکر ایله جیلیغان اشچیلر آراسنده صوغش چغوب کوب کشیلر جراحتل‌ندیلر.

داخلی خبرلر.

وزیرلر مجلسی کیله‌چك (١٩٠٧) نچی سنه‌نك خزینه‌خرجاتینی (٢،٤٧٢،٠٠٠،٠٠٠) مقدارنده تخمین قیلوب قویمشدر. تصدیق قیلنمق اوچون دوما قارامقینه طابشرلاچق ایمش. بر گازیته‌نك تقسیمینه نظرا بوحسابدن کیله‌چك سنه‌ده روسیه‌ده هر آیده (٢٠٦) میلیون صوم، هرکونده (٧) میلیون صوم، هرساعتده (٢٧٦) مك صوم هردقیقه‌ده (٥) مك صوم چاماسنده آقچه خزینه اشلرینه صرف قیلناچقدر.

گازیته‌لر بوقدر آقچه‌نی بیك کوبسنه‌لر. بوصومانك کوبسی خلق اوچون هیچ بر فائده‌سی بولماغان مهمل اشلرگه صرف قیلندیغندن تدبیر ایله‌صرف قیلنسه، یارتیسینه قدر کیمتو ممکن بولور ایدی دیلر.

باقالم دوما نی ئه‌یتور؟

اوتکان سنه اولترش قرلش کوبره‌ك بولغان شهرلرنك برنچیسی ۋارشاو شهری دییلسه‌ده حقیقت‌دن بیك بعید اولماس.

رسمی حسابقه نظرا مذکور شهرده اوتکان سنه اچنده: (٢٠) صالدات، (٧) ژاندارم، (٥٦) گراداۋای اولترلمشدر.

(٤٢) صالدات، (١٢) ژاندارم، (٤٢) گراداۋای جراحتل‌ه‌نمشدر.

شول یل اچنده (١٠) ییرده بومبا آتلوب جمعا (٨) کشی هلاك اولمش و(٥٠) کشی جراحتل‌ه‌نمشدر. (١٤٩) دانه خزینه‌نك اچکیلك دکانلری طالانمشدر.

جای کونی گاسودارستۋیننی دوما طاراتلغاچ دوما چلینی گیرسینشتین نامعلوم آدملر طرفندن اولترلمش ایدی. گازیته‌لرنك خبربیرولرینه کوره‌حاضرده‌آنی اولترو‌چیلر معلوم بولمشلر.

فینلاندیه محکمه‌سینك قرارینه بناً اولتروچیلرنك برسی ١٢ نچی غینوارده توقیف قیلنمش. ایکیسی ایسه پیتربورغدن قاچارغه مجبور بولمشلر.

بونلرنك هر قایوسی‌نك اسملری، فامیلیه‌لری معلوم ایمش. پالیتسه بونلرنی ازله‌رگه کرشمشدر.

بوکونلرده‌روسیه‌نك تورلی گوبیرنالرنده‌غی ۋولصتلرده اوپولنوموچیننیلر صایلاوبولدی. آلنغان معلوماتلرغه بناً کوب ییرده معتدل (اوورتا) پارتیه‌لر غالب بولمشلر.

«روسکی اصلاۋا» گازیته‌سی «مینیسترلر ساویتی‌طرفندن هرشهرنك گوبیرناتورلرینه یاشرون سیرکوله‌ریبارلمش وبوسیرکوله‌رده صایلاووقتلرنده بتون‌ترقیپرور گازیته‌لرنی ضبط ایده‌رگه امر ایتلمش» دیه بر خبر طاراتمش ایدی. حاضرده پیتربورغدن خبر بیرولرینه قاراغانده بوخبر یالغان ایمش.

آدیسه‌ده ساتسیال دیماکرات‌لرنك فاتیرلرینی‌طابوب‌تورلی‌شهرنك میشچانسکی اوپراۋالرینك پیچاتلرینی همده پاسپورط بلانکه‌لرینی قولغه آلمشلر.

باکوده مسلمانلر قربان تیریلرینی آچلر فائده‌سینه جیارغه قرار ویروب بوتیریلرنی آلور اوچون هر محله‌ده کامیسیه تشکیل ایتمشلر.

پیتربورغده دوماغه صایلاوچیلرنك ترقیپرورلری، پیتربورغده توروچی فینلاندیه غراژدانلری ایله اتفاقغه کیلورگه قرار بیرمشلر.

گازیته‌لرنك خبرلرینه قاراغانده فینلاندیه‌لیلرنك کوبسی‌صول‌یاق پارتیه‌لردن صانالالر ایمش.

«دنیۋنیك کازانی» گازیته‌سینك یازووینه نظرا اورنبورغ مسلمانلری اوّلده تجدد صلحی (میرنوی آبناولینیه) پارتیه‌سی ایله برگه اش کورورگه یورسه‌لرده صوگره صوللراق پارتیه‌لر ایله اتفاقغه کیلورگه قرار بیرمشلر.

پیتربورغده پوچته تیلیگراف اشچیلری‌نك سایوزی طرفندن یاصالمش کامیتیت‌نك چغارغان حسابینه کوره پیتربورغده پوچته وتیلیگراف‌ده‌اشلاوچی چیناونیك‌لرنك ١٢٠٠ ی پارتیه‌سز، ٢٨٠ ی اوڭ یاق، ٤٨٠ ی کادیت ١٢٥ ی نارودنی ساتسیالیست، ١٤١ خدمت‌فرقه‌سی، ٢٢٧ ساتسیال‌دیماکرات، ٢٠٨ ی ساتسیالیست ریۋالوتسیانیرلر پارتیه‌سینه کرگانلر ایمش.

پیتربورغده گارادا ناچالنیك «استرانا» گازیته‌سینی پرافیسور کاۋالیۋسکی‌نك لیدۋال حقنده یازغان مقاله‌سی اوچون توقتاتمشدر.

روسکی اوبشستۋانك «ناخیموف» نامل‌ی پاراخودی استامبولدن چققاچ بوران سببلی یولنی آداشوب صو آستنده‌غی میناگه به‌رلمش. پاراخودده‌غی کشیلر قوتقارلسه‌لرده اچده‌گی تاوارلر بتونلای‌هلاك بولمش.

ایرانده ملت مجلسینه‌تبریزدن‌صایلانمش ١٢ وکیلنك ٩ ی باکو شهرینه کیلوب کونسولخانه‌ده برجمعیت یاصامشلر. مجلسده شاگردلر وباشقه کشیلر حاضر بولوب مذکور وکیللرنی تبریك ایتمشلر.

آنگلچانلر بزنك اورال طرفلرنده‌غی بتون آلتون معدنلرینی قوللرینه کرتوب بترمکده‌لردر. بوندن مقدمه برنیچه معدن قیولرینی آنگلیچانلرنك صاتوب آلغانلقلری گازیته‌لرده کورلگان ایدی. بوکونلرده آنگلیه کامپانیه‌سی برمیلیون یارم صومغه ینه برآلتون معدنی صاتوب آلمشدر.

مسکاوده دوماغه صایلاغانده قایسی پارتیه‌گه کوبرك طاوش بیرله چکینی بلواوچون ایزبیر اتیللردن صوراب برتجربه قیلوب قارالمش. باصمانی طرفنده‌غی ٦٥٦ ایزبیرا تیلدن کیلگان جوابلردن ٣٥٨ کشینك «حریت خلق» پارتیه‌سینه، ٨٢ کشینك ساتسیال دیماکراتلرغه، ٥٩ کشینك اوکته بریستلرگه، ٢٧ کشینك‌ساتسیال ریۋالوتسیونیرلرگه، ١٧ کشی‌نك خاص‌روس پارتیه سینه، ١٣ کشینك «تجددصلحی» پارتیه‌سینه طاوش بیره‌چکلری آڭلاشلمشدر.

اورینبورغده تنتو.

وقت گازیته سنده کورلدی.

٧ نچی غنوارده کوندز ساعت ١٢ ده پالیتسیه کیلوب کروان سرای مدرسه‌سینی تنتوگان. مدرسه‌نك آستقی قاتنده اوّلده آشخانه بولوب طورغان بر یرگه حاضرنده شاکردلر برانگی صوغان قویوب بیکله‌ب طوره‌لر ایکن. شونی آچدروب وهر طرفنی قاراب بش آلتی باش صوغان ایله برنیچه چریك برانگیدن باشقه نرسه طابماغاچ ایدنلرینی قوبتاروب ایدن آستندن ازلگانلر. فقط آنده ده تچقان تیشکندن باشقه نرسه طابا آلماینچه بیچاره پالیتسیه بیك محروم بولوب کیتکان. نیچون ونرسه ازلاولری صوراغاچ: «کروان سرای مدرسه‌سینك آستقی قاتنده ریوالویرلر، ملطقلر طوترلغان، شاکردلر ٦ نچی غنوارده اختلال (ۋاروژوننی ووزستانیه) چقارمقچی بولسه‌لرده بعض سببلر ایچون بولماینچه قالدی، ایندی شونلر قازانغه کوچه‌لر» دیه پالیتسه‌گه خبربیرلمش ایدی دیگانلر. (صوغان، چرك برانگی — ۋاروژوننی ۋازستانیه! مناسبت شب!)

مفتی سلطانف، «ذاکررمییف، رضاءالدین فخرالدینف، فاتح کریمفلرنی اورینبورغدن تعیین ایدوب پتربورغه یبارگز» دیب محمودحسینفکه مکتوب کوندرمش. اورینبورغ اهالی‌سی کیکاش ایدشواوچون اجتماع ایتمشلر. مفتینك ایتکان کشیلری بارودن امتناع ایتکاچ ولی ملاحسینف ایله سوداکیرلردن عبدالخالق اورازایفنی صایلاسالرده بونلرن هم قبول ایتمه‌مشلر مجلسده حاضربولغان ٦٠ کشیدن یکرمی دورتیسی‌حتی بتونلای هیچ برکشی یبارماوطرفنده اولمشلر.

(بوتوغروده اورینبورغلیلر آرتقه‌راق قالغانلر ایکان. بزنك قزانلیلر پتربورغنی بیك یاراتدقلرندن میدر نه‌دندر، هروقتده ایکی کشی اورنینه دورت کشی باررغه حاضر طورالر. نیچه‌کشیلك اش بارلغی هیچ اعتبارغه آلونمیدر. نیچه اولسه‌لرده، مجموعلری ایکی حسابینه طولسه ضرر یوقدر.)

١٩٠٦ نچی‌یل برنچی غینواردن باشلاب ١٩٠٧ نچی یل برنچی غنوارغه قدرروسیه اچنده (١٤٩٦) کشی‌گه اولم‌جزاسی ایله حکم ایدلمشدر.

اطراف خبرلری

قزان اویه‌زنده صایلاولر.

١٣ نچی غینوارده قزان گوبیرناسینك بعض‌اویه‌زلرنده آول‌خلقندن‌اوپولناموچننیلر صایلاندی حاضرده آلنغان خبرلرگه کوره قزان اویه‌زنده‌گی صوقصو ۋولستندن صدرالدین مقصودی‌ایله قاراکول قریه‌سینك امامی‌ملاجمیل‌حضرت، قاوال‌ۋولستندن حمدل قریه‌سینك امامی وفاظریفف‌ایله یورطش قریه‌سینك اسپیچکه فابریکانتی شاکر جمیتف، نیکولسکی ۋولستندن کولباش قریه‌سنده آخوندصفی‌الله مقصودی ایله‌جکی قریه‌سینك امامی محمد عارف حضرت محمد

یارف آلات ۋولستندن ایکی مسلمان صایلانمشدر (بونلرنك اسملری حاضرگه معلوم بولمادی) . باشقه ۋولستلردن کم صایلانغانلغی ده حاضرگه معلوم توگل.

زویه اویه‌زی أجه‌لی ۋولستندن شوشیرمه قریه‌سینك امامی ملا جهانشاه یاکوپف ایله حریت طرفداری بر روس، قوشمان ۋولستندن الوغ اورصاق ایلینك امام عبدالملك وافین ایله مرالی ایلینك حمیدالله طاهرف، ایۋانوفسکی ۋولستندن صاتمش ایلی نك امام فتاح الدین صدرالدینف ایله صول طرف پارتیه‌لی بر روس، کچاکاو ۋولستندن نورلاط قریه‌سینك امامی ملا منهاج الدین شرف الدینف ایله قایسی پارتیه‌دن ایدکی معلوم بولماغان بر روس صایلانمشلردر.

باشقه‌لری وقتی ایله اعلام ایدلسه کیره‌ك.

قزان خبرلری

قزانده‌غی قاراگروهلیلر ایله اوك طرف پارتیه‌لر، قزانده‌غی هر بر اوچاستكلردن صایلانو اوچون اوز طرفلرندن ۋیبورشچیككه کاندیداتلر تعیین ایدوب اسملرینی «چیرناسوتیننی» گازیته‌سنده اعلان ایتدیلر،

باشقه چاستلرنك حالی اول قدر بولماسه‌ده ۲ نچی و ۵ نچی چاستلرده مسلمان نك ایككوب ییرنده کاندیدات تعیین قیلولری بیك عجبدر. بو چاستلرده بونلرغه کملر شارصالور دیب اویلیلر ایکان؟

تجدد صلحی پارتیه‌سی.

قزانده میرنوی آبناۋلینیه پارتیه‌سینك مسیتنی کامیتیتی تأسیس قیلنمشدر. کوندن کون چلینلر کوبه‌یمك ایمش.

بو پارتیه رسمی پارتیه‌لردن اولدیغندن اوپراۋا طرفندن تله‌گان قدر صایلاو کاغدلری آلوب اوزینك طرفدارلرینه اوله‌شه آلاچقدر.

روایت قیلندیغینه کوره صایلاو زماننده مسلمانلردن‌ده بو پارتیه‌گه قوشلاچق کشیلر کوب بولاچق ایمش.

کامیتیتلرینك رئیسلری پانکراتف، چلینلری: نابوکف، مفتاح الدین عبدالمنف، پیتکانین. کاتبلری ایۋانوفدر.

اوشبو سنه راستوف - دون شهرنده اولان سیلسکوخازایستۋیننایا ۋیستافکه‌ده (سه‌رگیده) قزان سوداگیرلرندن آرسلانف صابون کارخانه‌سینه آلتون میدال واوتامیشف صابون کارخانه‌سینه کوموش میدال، شاکر موسین‌نك آیاق کیملری کارخانه‌سینه الوغ کوموش میدال، اشلرینك گوزللگینه تحسین اوچون ویرلمشدر.

قزاننك آلتی چاستنده گارادسکی ایز بیراتلنی صابرانیه‌ده ویبورشچیك صایلاو کونی ۲۸ نچی غینوارغه تعیین ایدلدی. صایلاغان وقتده یازار اوچون بولغان بلانکه، صایلاوچیلرنك اسملری یازلغان آبیاۋلینیه ایله برکه صایلاوچیلرغه طابشرو اوچون پالتسه میسترگه بیرلدی. بو بلانکه‌نی آلماغان کشی‌گه یاخود آلوبده یوغالتقان کشی‌گه، ۲۸ نچی غینوارده مذکور صایبراتنیاده آلورغه ممکن:

(بو اورنلرده هرچاستنك ایز بیراتلنی کامیسیه‌لری بوله‌در) برنچی چاسده گارودسکی دوما زالنده، ۲ نچی چاسده ریالنی اوچیلشچه‌ده، ۳ نچی چاسده میرۋوی اسیزد بناسنده، ۴ نچی چاسده استاروۋیرلر جمعیتی یورطنده، ۵ نچی چاسده یکاتیرینسکی اورامده ۷ نچی گارادسکوی مکتب بناسنده، ٦ نچی چاسده بیش بالطه نك ماسکاوسکی اورامنده اسۋیشنیکوف یورطنده.

بو بلانکه‌لر ایله آبیاۋلینیه‌لرنی آلورغه بارغان کشی‌ده پالیتسه طرفندن بیرلمش شهاتنامه بولورغه تیوشدر.

قزانده فابریکه وزاۋودلرده اشلاوچیلرنك ۱٤ نچی غینوارده جیونلری بولوب ۋیبورشچیك صایلاو اوچون اوپولنوموچننیلر صایلاندی. صایلانمش کشیلر آراسنده کادیت پارتیه‌سندن اوك طرفده‌غی کشیلر یوقدر.

بو کونلرده یرمالایوفنك بیکله‌نمش تیپوگرافیه‌سندن یوزاق واتوب بر پوط مقداری حرف همده مطبعه گه تعلقلی نرسه‌لر ایله برکچکنه صاندق اوغرلانمش ایدی. اوچنچی کون بو نرسه‌لر ایله پیرم طرفندن کیلگان بر آدم توقیف ایدلدی.

عبدالله حضرت آپانای طرفندن «۱٦ نچی غینوارده آچلارغه یاردم کامیتیتینك مجلسی بولاچق» دیوب دعوتنامه طاراتلمش ایدی. کیچ بولدی، کامیتیت اعضالری «سرای» غه کیلدیلر.

لکن کامیتیت رئیسی عبدالله حضرت نك کیله آلماوی سببلی مجلسده اهمیتلی نرسه‌لرنی مذاکره قیلا آلمادیلر.

مجلس ینه‌دن بوکون ساعت ۵ ده «سرای» نومره‌لرینك برسنده اولاچقدر.

یاکی بیسته‌ده صالحجان حضرت محله‌سنده‌گی مسجدنك توزان ایله قابلانوب، هیچ بر وقتده تمیزلنماوندن شکایت ایدوب یازالر. عید قربان نمازنده بو مسجدنك سندره‌سنده بولغان کشیلرنك بتون کیوملری، یوزلری بویالوب بتمشدر.

برکونلرده بر تگوچی کیزیتسه‌گه قایتوب بارغانده دامبا اوستنده قارشوسینه ایکی اوغری چغوب طالارغه طوتونمشلر. تگوچینك اوستندن پالته‌سینی صالدرب آلوب یالانغاج قالدرمشلر.

«مین بوکوینچه قاطوب اوله‌م بیت، زنهار بر آز قزغانگز» دیب یالونغاچ بریسی اوستندن ایسکی کورتکاسینی صالوب بیرمش. تگوچی اوینه قایتوب کرمش. یکنچی کون یاکاطش برله طشلاونی قصد قیلوب تگوچی کورتکانی سوتمش.

اسوتکان وقتنده کورتکانك اچندن اچلکه تگوب قویلغان یوز ایللی صوم آقچه ظاهر بولمش.

عیدنك ایکنچی کوننده شهرنك بعض محله‌لرندن صایلانوب کیلگان ایکیشار کشی ایله امام‌لر، وفاعین اللین یورطنده اجتماع ایدوب، دین مسئله‌لری حقنده مفتیگه بولوشور اوچون آخوند شرف الدین آبیزف، صفی الله حضرت، عبدالکریم یونوسف هم خلیل علییف نی صایلاب پتربورغه کوندردیلر.

کیچه‌گی کوندن بیرلی مسلمان محله‌لرنده صایلاو زاپیسکه‌لرینی طاراتا باشلادیلر.

چیرنایارف پاصاژنده «**بومبا**» ۱۵ نچی غنوارده کیچ ساعت ۱۲ ده بیك یخشی آطقه اوترغان برخاتون یاکی پاساژغه کیلوب ۴ نچی نومره‌ده‌گی کشیگه بیرور اوچون شۋیتسارغه برآق کاغدگه تورگان تارتمه بیروب قالدرمش. شۋیتسار «بونرسه‌نی کم بیردی دیب ایتیم؟» دیگاچ، «اول اوزی بله» جوابینی بیرمش.

۴ نچی نومره‌ده‌گی آدم بیك صوڭغنه کلوبدن قایتوب معلوم تارتمه‌نی آلغاچ بر برخاتون تارتمه ایله کانفیت کیترگان دیه قووانمش. صوڭره تارتمه‌نی آچوب قاراسه‌نی کوزی بله کورسون؟ توگارك بومبا. بوآدم قورقووندن هیچ یوقلی آلماینچه توننی اوزدرب ایرتوك پالیتسه‌غه اعلام قیلمش. بواش توغرسنده پرتاکول قویلوب گوبیرناتورغه‌ده خبر یبارلگان ایمش. سویلاولرینه کوره بواش صوڭنده شهرمزنك برنیچه ییرنده تنتولر یاصاب بایتاق کشنی توقیف قیلمشلر. ۋاسکریسینسکی اورامده طوروچی گرداوای یخشی آطقه‌اوتروب کیله تورغان برخاتوننی توقتاتوب توقیف قیلماقچی بولسه‌ده، بوخاتون اوزینك تاچالستۋاسینك خاتونی بولوب چقمش.

بومبانی واتار اوچون ارتیلیرسکی افیسارنی چاقروب آرچه قرینه مندیلر. بومبانی شارطلاتورغه نی قدر اجتهاد ایتسه‌ده بولدره آلمادی. آخرنده واطوب قاراسه‌لر «بومبا» دیه فرض قیلوب بتون شهر خلقینی بورچوب یورگان نرسه‌لری ئلله نیندای، چوب چار ایله توترلغان ساردین صاوتی بولوب چقدی.

قزاندن پتربورغه دورت کشی صایلانوب کیتکانلگی هر کمنك معلومیدر. بو دیپوتاتلرغه بعض بر پارتیه کشیلری پتربورغه بارغاندن صوك عمل ایدر اوچون اوشبو پروغرامانی بیروب یبارمشلر:

۱) هیچ بر کشیگه روسچه اوقورغه رخصت بیرمسکه،

۲) هیچ بر شهرده ترکیچه تیاتر اوینارغه ایرك بیرمسکه،

۳) اتفاق مسلمیننی طاراتورغه،

٤) بوندن باشقه اشلر خصوصنده‌غی نظاملرنك هر قایوسی ایسکیچه (پاصتارومو) قالورغه.

گرچه بیك قسقه بولسه‌ده، بوپارتیه‌نك بارچه مقصودلرینی شاملدر.

استانبول مخبرمزدن.

متمدن حر مملکتلرده: غزیته، ژورناللر، سیار مکتب خدمتنی ایفا ایدرلر. آناره کوره حقیقتی کتم ایتمك گیزله‌مك یاشرمك بیوك بر قباحت، عفو اولنمازلق بر قصور صایلور. فقط حریتدن محروم اولان مملکتلرده کلنچه اش بالعکس اولور. حقیقتی سویلین، یازان معیوب اولور. سنه‌لرچه عمرلرینی صرف ایدرك یازمش اولدقلری محرلرك قیمتدار اثرلری اوفاجق قزیل قورشون قلم ایله چزیلور. محو اولور کیدر. نصل که شمدی بزم ترکیه‌ده بویله‌در. یومیه یوز دانه غزیته چیقارلسه ایللی دانه‌سنده قپالور. ایشته بوجنانیت وبو حقسزلق بزم اسلام حکومتلرنده دوام ایدیور. انسان نه‌یه محتاج ایسه اوندن بحث ایتمك ایستر. بز تاتار قومی دین ودنیاچه حریته محتاج اولدیغمزدن طولایی بخثمزده بونلره راجع اولاچقدرلر. بیچاره تاتار قومی بو قدر عصرلردنبیرو، ملی مکتب وملی غزیته‌لره محتاج اوله‌رق یشادیلر. تبدلات زمان شو احتیاجمزی بر درجه تأمین ایده‌رك بو کون برقاچ دانه ملی غزیته‌لره مالك اولمش ایسه‌کده ینه کرکی کبی فائده کورمیورز. بر طرفدن مطبوعاتده‌سربستلك تام اولماماسی حقیقتی گیزلمه‌یه سبب اولیور. ایکنچی طرفدن قوهٔ مالیه‌مزنك عدم مساعده‌سی غزیته‌لرنك انتشارینه مانع اولیور.

ایشته بو اسبابلره مبنی بو کون «طاك» جریده‌سی مصادره اولینور، اوبر کون «قزان مخبری» مصادره اولونمش اولیور. فقط بویله غزیته‌لری مصادره ایتمك یالگز روسیه‌یه مخصوص دگلدر. بلکه استبداد طرفداری اولان هر حکومتده واردر. روسیه‌ده چیقان اسلام جریده‌لری حر، متمدن مملکتلرده‌سربست اوله‌رق انتشار ایدرلر سربست مملکتده اوطران تاتار طلبه‌لری مملکتنك احوالنی آڭلامقده مشکلات چکمزلر. جریده‌لر دائما کلور. (استامبول) کبی حریتدن محروم بر مملکته یولی اهالی زحمت چکدیکی کبی خارجدن کلانلریده راحتسز ایدرلر. بو کونلرده زواللی „الفت“ جریده‌سنی باب عالی جاده‌سنده بر ارمنی کتبخانه‌سندن مصادره ایتدیلر. کتبخانه صاحبینی محکمه‌یه ویردیلر. بشقه تورکلر بو حوادثی ایشتدکلری کبی روسیه‌لی افندیلره کلان جریده‌لری روس پوسته‌سنه اعاده ایتدیلر. آمان بر دها بورایه روسیه‌ده چیقان جریده‌لری کتورمیکز دیه تنبیه ایدرلر. وبو کوندن اعتبارا جریده مصادره اولنان ارمنی کتبخانه‌سنی خفیه‌لر ترصد تحتنده بولندرییورلر.

شابقه‌لی پوسته‌جی کتبخانه‌یه کلدیکی کبی اوته‌گی خفیه‌لر یاشن کبی آتلوب پوسته‌جی‌نه کتوردی دیه قیامتلر قوپاره‌رق آرارلر. بویله بر معامله وبو درجه اهالیدن حریتی سلب ایتمك جنایت، حقسزلغه بشقه‌بر شی دگلدر. جناب حق طرفندن احسان اولنان حریت مطلقه‌یی غصب ایدییورلر. بویله مملکتلرده چیقان غزیته‌لرنك هر بر سطرنده بیك حقیقت گیزلنمکده‌در.

اسلام اوغلی.

بر باریشنه مسلمانلرغه روسچه اوقتادر هم استاگان آدملرگه‌موزیکه اویراتادر.

آدرس: استاروگارشیچنی اورامده پیترۋۋی یورطنده